

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

1 (4)

Datum
2016-05-26

Diarienummer
420-3342-16

Delbetänkandet "Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige" (SOU 2016:21)

(Ert dnr M2016/00703/KI)

Länsstyrelsen Norrbotten yttrar sig härmed gällande delbetänkandet "Ett klimatpolitiskt ramverk för Sverige" (SOU 2016:21).

Miljömålsberedningens arbete inleddes under 2014 och syftar till att föreslå ett klimatpolitiskt ramverk och en strategi för en samlad och långsiktig klimatpolitik. Uppdraget har delats i två delar. Detta betänkande hanterar den första delen av uppdraget, det klimatpolitiska ramverket. Förslag till en strategi med styrmedel och åtgärder för en samlad och långsiktig klimatpolitik lämnas senast den 1 juni 2016.

SAMMANFATTNING

Vi ser positivt på den breda parlamentariskt förankrade viljeinriktning detta delbetänkande ger uttryck för. I Norrbotten är avstånden stora och den tunga processindustrin dominant vad gäller energianvändning. Detta gör att den största utmaningen vad gäller utsläppsminskningar, precis som i stora delar av övriga Sverige, finns inom transportsektorn och basindustrin.

Det är av största vikt att en ökad styrning utformas på ett sätt som gör att omställningen går hand i hand med stärkt konkurrenskraft och tillskapande av nya hållbara exportprodukter, tjänster och arbetstillfällen. Det är därför viktigt att Sverige tar hänsyn till lagstiftning och styrning på EU-nivå, samt underlättar för företag och industri att också fortsatt utvecklas på den globala marknaden.

Produkter och tjänster som såväl vid produktion som vid användning är mer klimateffektiva än konkurrenters i andra länder måste ha möjligheter att växa och exporteras. Vi ser därför med intresse fram emot de målbanor och etappmål som ska redovisas i nästa betänkande.

Den konsekvensanalys som genomförts är bristande och det är oroande att beslutsunderlaget i stort sett saknar en analys över hur effekterna på svensk samhällsekonomi och andra miljö kvalitetsmål kan komma att påverkas.

Analysen saknar sociala och ekonomiska perspektiv och konsekvenserna för Sveriges processindustri, så väl som för övriga miljömål, är grunt beskrivna. Det är därför ytterst svårt att bedöma vare sig nyttan av eller eventuella svårigheter som kan uppstå om förslagen i delbetänkandet genomförs.

Länsstyrelsen i Norrbottens län är trots detta positiv till de signaler ett genomförande skulle skicka till samhället i stort.

Länsstyrelsen i Norrbottens län:

- delar Miljömålsberedningens bedömning om att det nationella klimatpolitiska arbetet ska kännetecknas av långsiktighet, kontinuitet, trygghet och transparens.
- ställer sig bakom Miljömålsberedningens förslag till långsiktiga mål.
- vill särskilt lyfta vikten av beredningen tar hänsyn till och hanterar risken för utsläppsläckage till andra länder, särskilt som man undviker att hantera konsumtionsfrågorna i det föreslagna ramverket.
- delar Miljömålsberedningens bedömning om att klimatmålen är ett ansvar för alla politikområden och att frågan behöver hanteras brett och tvärvetenskapligt. Då förutsättningarna för att kombinera konkurrenskraft och klimatarbete, samt de konflikter mellan olika intressen som kan uppstå, skiljer sig kraftigt åt mellan norra och södra Sverige är det viktigt att det finns representanter från den nordligaste delen av landet med i rådet.
- ställer sig bakom Miljömålsberedningens förslag om att komplettera det klimatpolitiska ramverket med ett planerings- och uppföljningssystem.
- noterar att delbetänkandet inte på något sätt hanterar samhällets anpassning till ett förändrat klimat. En utökning av det klimatpolitiska rådets arbetsuppgifter så att de även omfattar klimatanpassning skulle med stor sannolikhet kunna generera stora positiva synergier i det totala klimatarbetet.
- noterar med oro att delbetänkandet i stora delar undviker att analysera de konsekvenser ett genomförande kan få vad gäller påverkan på Norrbottens naturmiljöer, till exempel vad gäller biologisk mångfald.

YTTRANDE

Länsstyrelsens yttrande utgår från ett regionalt fokus kring Norrbotten och de utmaningar länet står inför.

Stabila ramar för det klimatpolitiska arbetet

Länsstyrelsen i Norrbottens län delar Miljömålsberedningens bedömning om att det nationella klimatpolitiska arbetet ska kännetecknas av långsiktighet, kontinuitet, trygghet och transparens. Ett politiskt ramverk med fastslagna mål och styrmedel bör skapa goda förutsättningar för en stabil och långsiktig klimatpolitik.

Att Sverige går före i omställningen till ett samhälle med låga utsläpp av växthusgaser kan medföra en rad fördelar och möjligheter men även utmaningar för Norrbotten. Långsiktiga spelregler i klimatpolitiken genom ett tydligt långsiktigt mål skapar större förutsägbarhet för olika aktörer i samhället att investera i ny teknik och att ta tillvara nya möjligheter.

En omställning till ett samhälle med låga utsläpp ställer också krav på innovation och utveckling vilket kan leda till nya arbetstillfällen och företag. I ett perspektiv där fossila bränslen och material med stor klimatpåverkan behöver fasas ut bör den Norrbottniska skogen vara en stor tillgång.

Delbetänkandet saknar dock en analys av hur föreslagna mål och styrmedel kan komma att stå i konflikt med andra miljömål, tex. Bevarande av biologisk mångfald.

Förslag till långsiktigt mål

Miljömålsberedningen har, i likhet med Riksrevisionen och OECD, sett att tydligheten och långsiktigheten i klimatarbetet behöver förstärkas för att klimatpolitiken ska bli effektivare. Långsiktiga mål och strategier är en del i en sådan förstärkning.

Länsstyrelsen i Norrbottens län ställer sig bakom Miljömålsberedningens förslag till långsiktiga mål. Vi ser fram emot de målbanor och etappmål som ska redovisas i nästa betänkande. För att ramverket ska uppnå målet om långsiktighet och transparens behöver styrmedel och tydliga etapp mål preciseras.

Beredningen menar att målet för utsläppsminskningar i Sverige bör gälla utsläpp från alla verksamheter i Sverige med utgångspunkt i Sveriges klimatrapportering, dvs även de som ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter. Målet ska gälla för alla aktörer och omfatta hela ekonomin inom landets territorium.

Länsstyrelsen i Norrbottens län vill särskilt lyfta vikten av beredningen tar hänsyn till och hanterar risken för utsläppsläckage till andra länder, särskilt som man undviker att hantera konsumtionsfrågorna i det föreslagna ramverket.

Ett sätt att hantera detta kan vara att avsätta mer medel till forskning inom områden kopplade till CCS-teknik.

Det klimatpolitiska rådets roll

Länsstyrelsen i Norrbottens län delar Miljömålsberedningens bedömning om att klimatmålen är ett ansvar för alla politikområden och att frågan behöver hanteras brett och tvärvetenskapligt.

Ett oberoende och självständigt klimatråd som gör bedömningar av regeringens samlade politik bör skapa bättre förutsättningar för att nå de satta målen. Troligen skulle ett sådant expertorgan också skapa bättre förutsättningar för en långsiktig sektorsövergripande samverkan.

För Norrbottens del är det viktigt att det finns representanter från den nordliga delen av landet med i rådet. Förutsättningarna för att kombinera konkurrenskraft och klimatarbete samt de konflikter som kan uppstå skiljer sig kraftigt åt mellan norra och södra Sverige.

Länsstyrelsen i Norrbottens län noterar att delbetänkandet inte på något sätt hanterat samhällets anpassning till ett förändrat klimat. En utökning av det klimatpolitiska rådets arbetsuppgifter så att de även omfattar klimatanpassning skulle med stor sannolikhet kunna generera stora positiva synergier i det totala klimatarbetet.

Planerings- och uppföljningssystem

Länsstyrelsen i Norrbottens län ställer sig bakom Miljömålsberedningens förslag om att komplettera det klimatpolitiska ramverket med ett planerings- och uppföljningssystem.

Ett tydligt målsystem, obligatorisk redovisningsskyldighet till riksdagen samt införandet av tvärsektorieella klimatpolitiska handlingsplaner bör bidra till transparens och styrning.

Datum
2016-05-26

Diarienummer
420-3342-16

En nationell klimatlag

Länsstyrelsen i Norrbottens län ser positivt på att Sveriges klimatarbete regleras i en särskild klimatlag. Detta borde säkerställa stabilitet och långsiktighet i det kommande arbetet.

En nationell lagreglering har också ett signalvärde. Genom att införa en klimatlag sänder riksdagen och regeringen en viktig signal både till de egna medborgarna och till andra länder.

En grundläggande förutsättning för att det klimatpolitiska arbetet ska vara effektivt är att det vilar på vetenskaplig grund och baseras på relevanta tekniska, sociala, ekonomiska och miljömässiga överväganden. Dessa förutsättningar bör därför slås fast i lag.

Konsekvensanalys

Den konsekvensanalys som presenteras i delbetänkandet och som ligger till grund för förslagen i den samma är oroväckande grund inom vissa områden, tex vad gäller avväganden mellan bevarandeperspektivet och utvecklingsperspektivet samt påverkan på Sverige som exportnation.

Analysen saknar sociala och ekonomiska perspektiv och konsekvenserna för Sveriges processindustri är grunt beskrivna. Det är därför ytterst svårt att bedöma vare sig nyttan av eller eventuella svårigheter som kan uppstå om förslagen i delbetänkandet genomförs. Länsstyrelsen i Norrbottens län är ändå positiv till de signaler ett genomförande skulle skicka till samhället i stort.

BESLUT

I yttrandet har Enheten för Miljöanalys, Enheten för Social hållbarhet och samhällsskydd, Rättsenheten, Landsbygdsenheten samt Enheten för Tillväxt och infrastruktur deltagit. Beslutet har fattats av landshövding Sven-Erik Österberg med klimat- och energisamordnare Ylva Sardén som föredragande.

Sven-Erik Österberg

Ylva Sardén